

El Gremi de campaners de Castelló, som una associació d'homes i dones que vam nàixer a partir d'un curs de campaners que la regidoria de cultura i el Mucc van dur a terme entre abril i maig del 2023, amb unes classes teòriques i pràctiques d'aprenentatge sobre el món de les campanes, impartides per l'antropòleg i director dels campaners de la catedral de València D.Francesc Llop i Bayo i per Fabio Giménez Carsí, actual campaner municipal.

Aquesta associació és la primera colla estable de campaners que ha tingut la ciutat, i vam tindre el privilegi de debutar com associació cultural per primera vegada a les festes de la Magdalena de l'any passat o de fer història amb els tocs extraordinaris de campanes als mesos d'abril i maig del 2024 amb motiu del centenari de la coronació de la Mare de Déu del Lledó, i que quedaran sempre en el nostre record. La nostra principal tasca és la de recuperació, manteniment i divulgació dels tocs manuals de campanes que des del 30 de novembre de l'any 2022 van ser declarats **patrimoni cultural i immaterial de la humanitat per la UNESCO**, i la nostra tasca, no només es centra al Fadrí si no també, a la resta de campanars de la ciutat i la província.

GRÀCIES AL GREMI DE CAMPANERS DE CASTELLÓ PER LA SEUA COL·LABORACIÓ EN EL TERCER ANY MARIA AMB EL CONCERT DE CAMPANES DES DEL FADRÍ. UN GEST QUE ENFORTEIX LA NOSTRA TRADICIÓ I EMOCIONA EL NOSTRE POBLE.

TOCS III ANY MARIA AL CAMPANAR DE LA VILA (EL FADRÍ)

DIA	HORA	FESTA	CAMPANES PARTICIPANTS	TOC
26 abril	11:30 h	Pregonet	Joaquima, Cristina, Victòria, Vicent, Maria, Jaume i Angel	Repic i dúo de les mijanes
26 abril	12,00 h	Pregonet	Joaquima, Cristina, Victòria, Vicent, Maria i Jaume	Vol de tres parades amb villancicos
1 maig	17,00 h	Trasllat a Santa Maria	Doloretes, Joaquina, Cristina, Victòria, Vicent, Maria, Jaume i Angel	Repics i vols de processó
2 maig	19,00 h	Tridum	Joaquima, Cristina, Victòria i Vicent	Repic de missa conventual (3 avisos)
2 maig	SD	Serenata a la Mare de Déu del Lledó	Vicent, Maria, Jaume i Angel	Vol al finalitzar
3 maig	12,00 h	Vespra de la Mare de Déu del Lledó	Doloretes, Joaquina, Cristina, Victòria, Vicent, Maria, Jaume i Angel	Mostra de tocs
3 maig	19,00 h	Tridum/Vespra del Lledó	Maria	3 vols d'avis
4 maig	8,00 h	Solemnitat del Lledó	Vicent, Maria, Jaume i Angel	Desfeta de la Vicent i vols d'alta (3 parades)
4 maig	8,45 h	Missa Comunió general	Joaquima, Cristina, Victòria, Vicent, Maria, Jaume i Angel	Repic
4 maig	10,15 h	Missa Pontifical	Joaquima, Cristina, Victòria, Vicent, Maria, Jaume i Angel	Cor doble de la Maria
4 maig	SD	Sortida Corporació municipal	Àngel	Volteig
4 maig	10,55 h	Missa Pontifical	Joaquima, Cristina, Victòria, Vicent, Maria, Jaume i Angel	Vol general
4 maig	13,00 h	Coronació Lledó	Doloretes, Joaquina, Cristina, Victòria, Vicent, Maria, Jaume i Angel	Vol de la Coronació
4 maig	SD	Solemnitat del Lledó	Joaquima, Cristina, Victòria, Vicent, Maria, Jaume i Angel	Vol general
4 maig	17,10 h	Sabatina	Doloretes, Joaquina, Cristina, Victòria, Vicent, Maria, Jaume i Angel	Repic de la Coronació
4 maig	17:30 h (aprox)	Processó general i retorn a la Basílica	Doloretes, Joaquina, Cristina, Victòria, Vicent, Maria, Jaume i Angel	Senyals i vols de processó general

Concert de Campanes

des de el Fadrí

2025
III Any Maria de Lledó

ASSOCIACIÓ DE CAMPANERS DE CASTELLÓ
COMMEMORACIÓ III ANY MARIA

Breu explicació dels tocs

1. Batallades de l'Àngelus: Toc a migdia per a la plegària de l'Àngelus amb tres batallades de la Maria, on es prega un Ave Maria entre batallades.

2. Crida de campaners: Repic de la campana Victòria per a convocar als campaners.

3. Vol de l'Àngel: Volteja a la sortida de la Corporació municipal en actes solemnes i a la presa de possessió d'un nou alcalde.

4. Cor de l'Àngel: Combina el vol d'aquesta campana, mentre li fa contrapunt al repic un tiple i trancs de la resta. Es realitza per a misses solemnes i actes religiosos.

5. Repic de la Coronació: Creat per al Centenari de la Coronació de la patrona. Combinació del repic, vol i batallades amb totes les campanes de la sala.

6. Clamoreig: Toc solemne de mort que combina el repic ràpid a diferents intensitats de les campanes i batallades alternades de la Maria i l'Àngel fins a unir-se al clamor, es fan tres trancs al principi i final.

7. Repic d'avís a la Romeria de les Canyes: Toc tradicional per anunciar la missa de Romers. Combina el vol de la Vicent amb el repic de la Cristina i els baixos.

Breu explicació dels tocs

8. Alce de les campanes: Preparació prèvia al vol, amb les campanes alçades cap amunt.

9. Vol de les quatre grans amb alternades i apianades: Entrada progressiva de major a menor, alternant el volteig de cada campana i rematant el toc llançant-les totes a l'uníson, fent una sèrie de repeticions.

10. Vol de tiples: Vol de les campanes menors de la sala, tradicional de la processó del Corpus.

11. Villacinco de la Maria: Tot i el nom, no és un toc que guardi relació amb el Nadal. Combina el volteig de les campanes tiples junt amb la Maria.

12. Passà de fita i vol general (entrada a glòria): Comença amb el vol en solitari de cada campana de menor a major i culmina amb un vol general entrant-les totes alhora a l'uníson.

13. Deixar caure: Fi del toc, on les campanes oscil·len fins tornar a la posició original, la gran és l'última en deixar de sonar.

Breu història de les campanes del campanar de la vila

Les campanes antigues, van destruir-se en 1936 ja que el bronze era utilitzat per a eines de guerra. Al finalitzar en 1939 la guerra civil espanyola, es va refundre el conjunt amb dos campanes noves, una d'elles l'actual menor dels quarts, **dedicada a la Mare de Déu del Lledó** i la Victòria en commemoració a l'any del Senyor de 1939 (any de la Victòria). Cal mencionar, que les actuals Cristina i Victòria, són refundicions de les del 1939 que van tindre lloc al 1962 i 1966 respectivament. Del conjunt antic, només es conserven la Tòfol, de 1604, l'Anna que l'última refundició de l'antiga va tindre lloc en 1921, la Dolorettes de 1824 i la Maria de 1789. Les tres primeres, no van ser destruïdes per tindre usos horaris i la Maria per ser l'encarregada de realitzar els tocs diaris d'oració i els d'alarma. Cal dir també que la Dolorettes, la més xicoteta del campanar, prové de l'antic calvari que havia ubicat a la plaça de Tetuán i que en 1837 va ser destruït durant les guerres carlines. Eixe mateix any la campana va ser pujada al campanar.

NOM	CAMPANES ANTIGUES			CAMPANES NOVES			UBICACIÓ
	DATA	PES	AFINACIÓ	DATA	PES	AFINACIÓ	
TOFOL	1604	3500	SOL				Templet
ÀNGEL	1790	1839	SOL	1939	2003	DO	Sala de campanes
JAUME	1825	1272	SOL	1939	1487	RE	Sala de campanes
MARIA	1789	875	FA				Sala de campanes
VICENT	1786	771	SOL	1939	584	SOL	Sala de campanes
ANNA	1862	254	FA	1921	254	FA	Templet
JOAQUIMA	1700	233	FA	1939	184	RE	Sala de campanes
CRISTINA	1673	225	FA	1962	244	DO	Sala de campanes
DOLORETES	1824	60	SOL				Sala de campanes
VICTÒRIA				1966	360	SI	Sala de campanes
LLEDÓ				1939	68	SOL	Templet